

На основу чл. 21. и 79. Закона о референдуму и народној иницијативи („Службени гласник РС”, број 111/21),

Републичка изборна комисија, на седници одржаној 29. новембра 2021. године, донела је

У П У Т С Т В О

ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ГЛАСАЊА ВАН ГЛАСАЧКОГ МЕСТА

I. УВОДНА ОДРЕДБА

Предмет упутства

Члан 1.

Овим упутством ближе се уређује начин спровођења гласања ван гласачког места приликом одржавања републичког референдума.

II. ОПШТА ПРАВИЛА

Ко може да гласа ван гласачког места

Члан 2.

(1) Гласач који није у могућности да гласа на гласачком месту (немоћно или спречено лице) може да гласа ван гласачког места.

(2) Немоћним и спреченим лице сматра се лице које из здравствених разлога није у могућности да дође на гласачко место, особа са инвалидитетом и немоћно старо лице.

(3) Немоћним и спреченим лицем не сматра се лице које због природе посла који обавља није у могућности да у време док је гласачко место отворено обави гласање на гласачком месту.

Обавештење гласача да није у могућности да гласа на гласачком месту

Члан 3.

(1) Гласач који није у могућности да гласа на гласачком месту може да обавести гласачки одбор 48 сати пре дана гласања, а најкасније до 11,00 часова на дан гласања, да жели да гласа.

(2) Пре дана гласања, гласач обавештава гласачки одбор преко изборне комисије јединице локалне самоуправе (у даљем тексту: поткомисија), а на дан гласања обавештава непосредно гласачки одбор уз помоћ лица које само одабере или то чини преко поткомисије, путем телефона или уз помоћ лица које само одабере.

(3) Поткомисија води евиденицију о примљеним обавештењима из става 2. овог члана и дужна је да о примљеним обавештењима благовремено обавести гласачке одборе.

Помагач

Члан 4.

Гласач који не може сам да попуни гласачки листић (слепо лице, лице са другим видовима инвалидитета или неписмено лице) има право да гласа уз помоћ помагача, који ће уместо њега попунити гласачки листић онако како му гласач одреди.

III. СПРОВОЂЕЊЕ ГЛАСАЊА ВАН ГЛАСАЧКОГ МЕСТА

Ко спроводи гласање ван гласачког места

Члан 5.

Гласање ван гласачког места спроводе три члана гласачког одбора (у даљем тексту: повереници гласачког одбора), који су представници три различита предлагача.

Утврђивање да ли су гласачи уписани у извод из бирачког списка и попуњавање потврда о изборном праву за гласање ван гласачког места

Члан 6.

(1) На основу благовремено примљених обавештења из члана 3. овог упутства, гласачки одбор, прво, утврђује да ли су сва пријављена немоћна или спречена лица уписана у извод из бирачког списка на том гласачком месту, с тим да се редни број гласача у изводу из бирачког списка не сме заокружити све док се повереници гласачког одбора не врате на гласачко место после спровођења гласања ван гласачког места.

(2) Гласање ван гласачког места може се обавити само на подручју које обухвата то гласачко место.

(3) У складу са ставом 2. овог члана, гласачки одбор треба да утврди да ли се сви пријављени гласачи налазе на подручју које обухвата гласачко место.

(4) Пошто утврди да су испуњени услови за спровођење гласања ван гласачког места у складу са ст. 1. и 3. овог члана, гласачки одбор попуњава обрасце потврда о изборном праву за гласање ван гласачког места, за све гласаче који треба да гласају ван гласачког места, а које потписује председник гласачког одбора.

Припрема за спровођење гласања ван гласачког места

Члан 7.

За потребе спровођења гласања ван гласачког места, председник гласачког одбора и повереници гласачког одбора припремају следећи материјал за гласање:

1) Одлуку о расписивању републичког референдума, са текстом акта односно образложењем питања о коме се одлучује на републичком референдуму;

2) УВ лампу;

3) спреј за обележавање прста гласача;

4) попуњене потврде о изборном праву за гласање ван гласачког места, за све гласаче који треба да гласају ван гласачког места;

5) потребан број гласачких листића за све гласаче који треба да гласају ван гласачког места;

6) потребан број коверата у које гласачи који гласају ван гласачког места треба да ставе своје гласачке листиће пошто гласају (посебне коверте);

7) потребан број коверата у које повереници гласачког одбора треба да ставе посебне коверте са гласачким листићем и потписане потврде о изборном праву за гласање ван гласачког места (службене коверте);

8) прибор за писање и печатање коверата (оловке, печат и печатни восак).

Провера да ли је гласач већ гласао

Члан 8.

(1) Повереници гласачког одбора одлазе код гласача и проверавају УВ лампом да ли је кажипрст десне руке гласача већ обележен невидљивим мастилом.

(2) Ако гласач нема кажипрст десне руке, УВ лампом ће се проверити следећи доступан прст удесно и коначно палац десне руке. Ако гласач нема десну руку, УВ лампом ће се проверити кажипрст леве руке, односно следећи доступан прст улево и коначно палац те руке. Ако гласач нема шаке, провера УВ лампом се не врши.

(3) Ако се провером УВ лампом утврди да је прст гласача обележен невидљивим мастилом, повереници гласачког одбора неће дозволити гласачу да гласа.

Утврђивање идентитета гласача

Члан 9.

(1) Пошто утврде да гласач није гласао, повереници гласачког одбора треба да утврде идентитет гласача.

(2) Гласач не може да гласа без подношења доказа о свом идентитету.

(3) Идентитет гласача повереници гласачког одбора утврђују тако што им гласач предаје на увид одговарајући идентификациони документ (важећу личну карту или пасош). Повереници гласачког одбора треба да упореде податке гласача из идентификационог документа са подацима уписаним у потврду о изборном праву за гласање ван гласачког места, односно да утврде да ли су име и презиме гласача и његов јединствени матични број грађана идентични у оба документа.

(4) Гласачу којем је истекла лична карта или пасош треба дозволити да гласа само под условом да гласач приложи и потврду да је министарству надлежном за издавање личних карата односно пасоша, поднео захтев за издавање нове личне карте односно пасоша.

(5) У случају да гласач који поседује важећи документ у којем је наведено друго презиме у односу на презиме наведено у потврди о изборном праву за гласање ван гласачког места, повереници гласачког одбора треба том гласачу да омогуће да гласа, без обзира на ту околност, под условом да на основу слике гласача и јединственог матичног броја грађана у документу којим доказује свој идентитет може да утврди да је у питању иста особа.

Употреба спреја

Члан 10.

(1) Након утврђивање идентитета гласача, повереници гласачког одбора спрејом обележавају кажипрст десне руке гласача испод корена нокта као знак да је гласао.

(2) Гласачу који нема кажипрст десне руке биће обележен следећи доступан прст удесно и коначно палац те руке, испод корена нокта. Ако гласач нема десну шаку, биће обележен кажипрст леве руке, односно следећи доступан прст улево и коначно палац те руке, испод корена нокта. Уколико није могуће да се тако обележе прсти гласача, обележавање се не обавља.

(3) Ако гласач одбије, односно не дозволи да му се спрејом обележи прст, повереници гласачког одбора му неће дозволити да гласа, о чему ће обавестити председника гласачког одбора, који ће ту околност навести у Записнику о раду гласачког одбора на спровођењу гласања и утврђивању резултата гласања на републичком референдуму (у даљем тексту: записник о раду гласачког одбора).

Уручивање гласачког материјала

Члан 11.

Пошто се гласачу обележи прст спрејом, повереници гласачког одбора гласачу уручују: одлуку о расписивању референдума, са текстом акта, односно образложењем питања о коме се одлучује на референдуму, гласачки листић, потврду о изборном праву за гласање ван гласачког места и посебан коверат у који ће гласач ставити попуњени гласачки листић.

Поучавање гласача о начину гласања

Члан 12.

Пре него што напусте просторију у којој гласач треба да гласа, повереници гласачког одбора поучавају гласача о начину гласања, ако гласач то захтева, и напомињу му да треба да потпише потврду о изборном праву за гласање ван гласачког места и да, пошто гласа, попуњени гласачки листић треба да стави у посебан коверат.

Попуњавање гласачког листића

Члан 13.

(1) Гласач попуњава гласачки листић тако што заокружује речи „да“ односно „за“ или речи „не“ односно „против“.

(2) Ако гласач не може сам да попуни гласачки листић (није писмен или је гласач који је особа са инвалидитетом), његов помагач ће уместо њега попунити гласачки листић онако како му гласач одреди.

(3) Пошто попуни гласачки листић, гласач сâм пресавија гласачки листић и ставља га у посебан коверат, који повереници гласачког одбора пред њим печате.

Потписивање потврде о изборном праву за гласање ван гласачког места

Члан 14.

(1) Пошто гласа, гласач потписује потврду о изборном праву за гласање ван гласачког места.

(2) Гласач који је писмен и који је у стању да својеручно напише своје име и презиме, потписује се, тако што својеручно испишује свој потпис на одговарајућем месту у потврди о изборном праву за гласање ван гласачког места.

(3) Гласач који услед телесне или сензорне онеспособљености (гласач који је особа са инвалидитетом) није у стању да се својеручно потпише у потврди о изборном праву за гласање ван гласачког места, може да се потпише тако што ће на одговарајуће место у потврди отиснути печат који садржи податке о његовом личном идентитету, односно печат са угравираним потписом (факсимил).

(4) Гласач који није писмен, односно гласач који је особа са инвалидитетом који не поседује печат са подацима о његовом личном идентитет нити факсимил, ставља отисак прста, или се у потврди о изборном праву за гласање ван гласачког места уместо њега својим именом и презименом потписује његов помагач.

Преузимање гласачког материјала

Члан 15.

(1) Повереници гласачког одбора се враћају у просторију у којој је гласач гласао и од гласача преузимају: одлуку о расписивању референдума, са текстом акта, односно образложењем питања о коме се одлучује на референдуму; потписану потврду о изборном праву за гласање ван гласачког места и посебан коверат са гласачким листићем, који повереници гласачког одбора пред њим печате.

(2) Посебан коверат са гласачким листићем и потписану потврду о изборном праву за гласање ван гласачког места, повереници гласачког одбора стављају у службени коверат.

(3) Повереници гласачког одбора, пре стављања потврде о изборном праву за гласање ван гласачког места у службени коверат, обавезно морају да провере да ли је гласач потписао потврду о изборном праву за гласање ван гласачког места.

IV. РАД ГЛАСАЧКОГ ОДБОРА НАКОН СПРОВОЂЕЊА ГЛАСАЊА ВАН ГЛАСАЧКОГ МЕСТА

Предаја службених коверата председнику гласачког одбора

Члан 16.

(1) Одмах по повратку на гласачко место, повереници гласачког одбора предају службене коверте председнику гласачког одбора који их отвара, једну по једну, и проверава да ли се у њима налазе посебне коверте са гласачким листићем, као и потврде о изборном праву за гласање ван гласачког места и да ли су потписане од стране гласача.

(2) Тек пошто се утврди да се у службеном коверту налази потврда о изборном праву за гласање ван гласачког места и да је потписана од стране гласача, заокружује се редни број под којим је тај гласач уписан у извод из бирачког списка, а председник гласачког одбора отвара запечаћени посебан коверат и из њега вади гласачки листић и убацује га у гласачку кутију.

(3) Ако потврда о изборном праву за гласање ван гласачког места недостаје или није потписана, сматра се да гласач није гласао, због чега председник гласачког одбора не сме да отвори запечаћени посебан коверат са гласачким листићем, већ се тако запечаћен коверат после гласања предаје поткомисији у коверти са неупотребљеним гласачким листићима.

(4) О случају из става 3. овог члана уноси се напомена у записник о раду гласачког одбора, као догађај од значаја за гласање.

Број гласача који су гласали ван гласачког места

Члан 17.

Гласачки одбор уноси у записник о раду гласачког одбора укупан број гласача који су гласали ван гласачког места.

Број гласача који су гласали ван гласачког места уз помоћ помагача

Члан 18.

(1) Повереници гласачког одбора обавештавају председника гласачког одбора о томе да ли је неки гласач ван гласачког места (слепо лице, лице са другим видовима инвалидитета или неписмено лице) гласао уз помоћ помагача.

(2) У записник о раду гласачког одбора се уноси укупан број гласача који су гласали уз помоћ помагача (на гласачком месту и ван гласачког места).

V. ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Члан 19.

Ово упутство ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

02 Број 014-102/21

У Београду, 29. новембра 2021. године

РЕПУБЛИЧКА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

ПРЕДСЕДНИК

Владимир Димитријевић